

GABRIEL FERRATÉ

PER GABRIEL PERNAU

“

Volíem trencar les barreres de l'espai i el temps”

Gabriel Ferraté arriba a l'entrevista amb el casc sota el braç. Els fills li diuen que potser ja no té edat per conduir una moto de gran cilindrada, però ell no els fa gaire cas. Dins de la cartera, hi du la seva apreciada agenda, on anota des de les cites professionals que té cada dia fins a dades personals com la cita a la perruqueria o el que pesa abans i després de les llarguissimes dutxes que pren. Avui també hi porta la seva última adquisició tecnològica, un flamant iPad, que mostra orgullós. Als seus 78 anys, el visionari que va concebre la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) segueix sent un treballador metòdic i afable; un savi que prové del món de l'enginyeria i que col·lecciona llibres de poesia, història i cròniques de Catalunya, un bon comunicador en sintonia amb la realitat que l'envolta. Ferraté explica a *Walk In* com el 1993 li van demanar que dirigís una universitat a distància i com amb “una colla d'il·luminats” van concebre la primera universitat en línia del món.

Gabriel Ferraté llega a la entrevista con el casco bajo el brazo. Sus hijos le dicen que quizás ya no tiene edad para conducir una moto de gran cilindrada, pero él no les hace mucho caso. En la cartera lleva su apreciada agenda, donde anota desde las citas profesionales que tiene cada día hasta datos personales como la cita en la peluquería o lo que pesa antes y después de las larguísima duchas que toma. Hoy también lleva su última adquisición tecnológica, un flamante iPad que muestra orgulloso. A sus 78 años, el visionario que concibió la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) sigue siendo un trabajador metódico y afable; un sabio que proviene del mundo de la ingeniería y que coleccióna libros de poesía, historia y crónicas de Cataluña, un buen comunicador en sintonía con la realidad que le rodea. Ferraté explica a *Walk In* cómo en 1993 le pidieron que dirigiera una universidad a distancia y cómo con “un grupo de iluminados” concibieron la primera universidad en línea del mundo.

Gabriel Ferraté arrives for the interview with his crash helmet under his arm. His children tell him that maybe he should not be driving a powerful motorbike at his age, but he takes little notice of them. In his briefcase is his beloved diary, where he jots down everything from his daily professional meetings to more personal things like a barber's appointment or his weight before and after the extremely long showers he takes. Today he also has in it his latest technological acquisition, a brand new iPad, which he proudly shows off. At 78, this visionary who dreamt up the Open University of Catalonia (UOC) continues to be a hard working, affable character; a wise person who came from the world of engineering and who collects books of poetry, history and chronicles of Catalonia, a real communicator who is in tune with the world around him. Ferraté explains to *Walk In* how in 1993 he was asked to direct a distance learning university and how with “a weird bunch of geniuses” they thought up the first online university in the world.

David Campos

“Queríamos romper las barreras del espacio y del tiempo”

“We wanted to break down the limitations of space and time”

Gabriel Ferraté i Pascual (Reus, 1932) és enginyer industrial i pèrit agrícola. Des de 1968 ha estat catedràtic d'Automàtica de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Industrial de Barcelona, que també va dirigir entre 1969 i 1972. Va ser rector de la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) en dues etapes (1972-1976 i 1978-1994), entre les quals va traslladar-se a Madrid per assumir els càrrecs de director general d'Universitats i Investigació i de director general de Política Científica. El 1994 va rebre l'encàrrec de fundar la UOC, de la qual va ser rector fins al 2005. Ferraté ha estat també vicepresident del Consell Interdepartamental de Recerca i Innovació Tecnològica (CIRIT) i president de Caixa Tarragona, i vicepresident de Catalunya Caixa fins a finals de novembre. Actualment és president de l'Institut Cerdà i del Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible de Catalunya, i impulsa el Projecte Sòcrates Educa. El 1996 va rebre la Creu de Sant Jordi.

Gabriel Ferraté i Pascual (Reus, 1932) es ingeniero industrial y perito agrícola. Desde 1968 ha sido catedrático de Automática de la Escuela Técnica Superior de Ingeniería Industrial de Barcelona, que también dirigió entre 1969 y 1972. Fue rector de la Universidad Politécnica de Cataluña (UPC) en dos etapas (1972-1976 y 1978-1994), entre las que se trasladó a Madrid para asumir los cargos de director general de Universidades e Investigación y de director general de Política Científica. En 1994 recibió el encargo de fundar la UOC, de la que fue rector hasta 2005. Ferraté ha sido también vicepresidente del Consejo Interdepartamental de Investigación e Innovación Tecnológica (CIRIT) y presidente de Caixa Tarragona, y vicepresidente de Catalunya Caixa hasta finales de noviembre. Actualmente es presidente del Instituto Cerdà y del Consejo Asesor para el Desarrollo Sostenible de Cataluña e impulsa el Proyecto Sócrates Educa. En 1996 recibió la Creu de Sant Jordi.

Gabriel Ferraté i Pascual (Reus, 1932) is an industrial engineer and agronomist. He has been Professor of Automation at the School of Engineering of Barcelona, where he was director between 1969 and 1972. He was President of the BarcelonaTech, (UPC) over two periods (1972-1976 and 1978-1994), in the middle of which he moved to Madrid to take on the responsibilities of Director-general of Universities and Research and Director-general of Scientific Policy. In 1994 he was given the job of setting up the Open University of Catalonia (UOC), of which he was President until 2005. Ferraté has also been Vice-President of the Interdepartmental Advisory Council for Technological Research and Innovation (CIRIT) and President of the savings bank Caixa Tarragona and Vice-president of the savings bank Catalunya Caixa until the end of November. He is currently Vice-President of the Institut Cerdà and of the Advisory Council for the Sustainable Development of Catalonia and he is the force behind the Sócrates Educa project. In 1996 he received the Creu de Sant Jordi (Saint George's Cross), a prestigious honorary award in Catalonia.

La Generalitat de Catalunya li va encarregar de posar en marxa la UOC. Recorda com va ser? El 13 desembre del 1993 vaig tenir una reunió amb el conseller Josep Laporte [conseller d'Ensenyament fins al 1992 i després Comisionat per a Universitats i Recerca] aprofitant un acte a l'Escola Tècnica Superior d'Enginyers de Camins, al Campus Nord de la UPC. Em va explicar que havien tingut unes converses amb la Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED) perquè una part de l'ensenyament es fes en català, però que finalment el claustre general s'hi va oposar. El president Pujol va deci-

La Generalitat de Catalunya le encargó que pusiera en marcha la UOC. ¿Recuerda cómo fue? El 13 de diciembre de 1993 tuve una reunión con el consejero Josep Laporte [consejero de Enseñanza en la Generalitat de Cataluña hasta 1992 y después Comisionado para Universidades e Investigación] aprovechando un acto en la Escuela Técnica Superior de Ingenieros de Caminos, en el Campus Norte de la UPC. Me contó que habían mantenido conversaciones con la Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNED) para que una parte de la enseñanza se hiciera en cata-

The Generalitat de Catalunya [the Catalan government] gave you the task of setting up the UOC. Do you remember how it happened? On 13th December 1993 I had a meeting with the minister Josep Laporte [Catalan minister of Education until 1992 and after Head of the Commission for Universities and Research] during an event at the School of Civil Engineering, at the Campus Nord of the UPC. He explained they had been talking to the National University for Distance Learning (UNED) about some of the teaching being done in Catalan, but that in the end the faculty of

dir crear una universitat a distància catalana pròpia i li va demanar al conseller Laporte que me'n parlés. En aquell moment, em faltaven uns mesos per deixar de ser rector de la UPC. Li vaig dir que m'ho pensaria i al cap d'uns dies vaig acceptar, però amb una petita condició: que em fessin confiança i em deixessin fer una universitat diferent de com sempre s'havien fet. És un miracle que un polític et deixa fer una cosa diferente, porque siempre les fa por. Pero em van dir que sí. **Havia de ser una universitat nova, different de les altres.** La UOC va ser la primera universitat del món que es va inventar el con-

cepte de campus virtual. Volíem trencar les barreres de l'espai i del temps a través de les noves tecnologies. Yo había après moltes cosas, también las que no s'havien de fer. **Quines eren?** La universitat pública funciona con dinero público, lo más sagrado que hay porque viene de los impuestos de los ciudadanos. A la UPC había aprendido muchas cosas, también las que no había que hacer.

¿Cuáles eran?

La universidad pública funciona con dinero público, lo más sagrado que

hay porque viene de los impuestos de los ciudadanos. En la UPC había aprendido que una universidad debe gestionarse bien. Por

lán, pero que finalmente el claustro general se opuso. El presidente Pujol decidió crear una universidad a distancia catalana propia y pidió al consejero Laporte que me hablara de ello. En aquel momento me faltaban unos meses para dejar de ser rector de la UPC. Le dije que lo pensaría y a los pocos días acepté, aunque con una pequeña condición: que confiasen en mí y me dejaran hacer una universidad distinta de lo que siempre se había hecho. Es un milagro que un político te deje hacer una cosa diferente, porque siempre les da miedo. Pero me dijeron que sí.

It had to be a new university, different from the others. The UOC was the first university in the world to invent the idea of a virtual campus. We wanted to break down the limitations of space and time through new technology. I had been President of the UPC for twenty years. And I had learnt a lot there, including what not to do. **Like what?** A public university runs on public money, of the most important kind because it comes from taxpayers' money. At the UPC I had learnt that a university has to be well managed. For that reason I proposed to Laporte that the new university had to

“La UOC es va inventar el concepte de campus virtual. Costa d'entendre que als EUA ningú se'ns hagués avançat”

“La UOC se inventó el concepto de campus virtual. Cuesta entender que en EEUU nadie se nos hubiera adelantado”

“The UOC invented the concept of a virtual campus. It's hard to believe no one in the US did it before us”

be managed by a privately legislated body. **What pitfalls did you want to avoid repeating?** In Latin countries many people think that things have to be done strictly according to what has been set out by the law, and it's not so. I always say that it's possible to do anything which, even though it may not be set out in the law and as long as it's not explicitly prohibited, is ethical. Abiding by the letter of the law, you may do things badly and not very ethically. It belongs to a Latin culture and Roman law. Unlike Saxon culture, we tend to want to regulate everything. When you want to make everything uni-

“Les primeres reunions a principis de 1994 eren secretes, al vespre i de nit, al meu despatx i a casa”

<<

només es poden fer de la manera que la llei ha previst, i no és veritat. Sempre dic que es pot fer tot allò que, encara que no estigui previst per llei i que no estigui explícitament prohibit, sigui ètic. Complint la lletra de la llei, pots fer coses molt mal fetes i poc ètiques. És propi de la cultura llatina i del dret romà. A diferència de la cultura saxona, nosaltres tendim a voler-ho regular tot. Quan vols unificar, mates la creativitat, la iniciativa. En un debat de l'enèssima reforma de la llei universitària, li vaig sentir dir a un rector: ‘Yo quiero la uniformidad aunque ello, eventualmente, pudiera redundar en menoscabo

de la calidad’. Textual. Jo reclamo el dret a equivocar-me i, si m’equivoco, que em penalitzin. Perquè les lleis i les regulacions es fan pensant no en obrir portes, sinó per por. **Què va sentir quan li van dir endavant?** Jo tenia un avantatge i és que per a mi tot allò resultava nou. Quan ets expert en una matèria, ja saps el que has de fer. Si ho has d’aprendre, comences de zero i tens l’oportunitat de crear. A mi se’m donava l’oportunitat de fer una cosa diferent, nova, basada en les noves tecnologies. Un altre avantatge és que els rectors de l’entorn no s’hi van oposar. Era un d’ells, sortia d’una

universitat per anar a una altra. A més, que algú digués que faria una universitat en la qual tots els estudiants haurien de tenir un ordinador amb el qual es connectarien a una xarxa virtual era en aquell moment un somni. A mi em veien com a un toc de bolet. Deien: “Aquests tindran doscents estudiants i prou”. S’ha de pensar que l’internet públic i popular encara no existia! La www no existia! Als ordinadors se’ls havia de posar un programa especial perquè es poguessin connectar entre ells.

Què era el primer que calia fer per posar en marxa la nova universitat? Primer, situar-te

“Las primeras reuniones, a principios de 1994, eran secretas, a última hora de la tarde o de noche, en mi despacho o en mi casa”

“The first meetings early in 1994 were secret, in the evenings and at night, in my office or at home”

><

esta razón propuso a Laporte que la nueva universidad tenía que gestionarla un ente jurídicamente privado.

¿Qué defectos quería evitar reproducir? En los países latinos mucha gente piensa que las cosas solo pueden hacerse del modo previsto por la ley, y no es verdad. Siempre digo que se puede hacer todo lo que, aunque que no esté previsto por ley y que no esté explícitamente prohibido, sea ético. Cumpliendo la letra de la ley, puedes hacer cosas muy mal hechas y poco éticas. Es propio de la cultura latina y del derecho romano. A diferencia de la cultura sajona, nosotros tendemos a querer re-

gularlo todo. Cuandoquieres unificar, matas la creatividad, la iniciativa. En un debate de la enésima reforma de la ley universitaria, le oí decir a un rector: ‘Yo quiero la uniformidad aunque ello, eventualmente, pudiera redundar en menoscabo de la calidad’. Textual. Yo reclamo el derecho a equivocarme y, si me equivoco, que me penalicen. Porque las leyes y regulaciones se hacen pensando no en abrir puertas, sino por miedo.

¿Qué sintió cuando le dijeron adelante? Yo tenía una ventaja, y es que para mí todo aquello resultaba nuevo. Cuando eres experto en una materia, ya sabes lo que debes hacer.

form, you kill creativity and initiative. During a debate on the umpteenth reform of university law, I overheard someone say to a university president: “I want uniformity although it may eventually undermine the quality”. Word for word. I claim the right to make mistakes and if I do so I shall pay for them. Because rules and regulations are made not with the idea of opening doors, but out of fear.

What did you feel when they told you to go ahead? I had an advantage since to me everything was new. When you are an expert in something, you know what has to be done.

If you have to learn about it, you start from scratch and have the chance to create. It gave me the opportunity to do something different, something new, based on new technologies. Another advantage was that the other university presidents around did not oppose it. I was one of them, coming out of one university to go to another. What’s more, that someone said they would set up a university in which all the students would have a computer through which they would connect in a virtual network was a dream at that time. People looked at me as if I were nuts. They used to say: “This lot will

get two hundred students, that’s all.” You have to remember that the public, popular Internet was not yet around! The www did not exist! Computers had to have a special program put into them so they could connect with each other.

What was the first thing to be done to get the new university up and running? First get your bearings on the world you’re in. Secondly imagine where this world is heading. Thirdly, build a flexible structure which will be adaptable to a changing society. I always say we are in a world which is changing very quickly. And at that time society was going towards

en el món on estàs. Segon, imaginar cap a on va aquest món. Tercer, fer una estructura flexible que es pogués adaptar a una societat en canvi. Sempre dic que estem en un món que canvia molt ràpid. I en aquell moment la societat anava cap a les noves tecnologies, que avui ja no ho són tant! Però, encara que se sapiga, costa bastant assumir els canvis.

Com havia de ser la universitat a distància catalana? El terme *distància* té una connotació negativa. La distància separa. Mai se’ns va ocórrer que en diríem “universitat a distància”. Vam batejar-la com “universitat oberta”. El nostre lema inicial era la universitat

sense distàncies. Amb les noves tecnologies podíem acostar el professor a l’estudiant, trencar les barreres del temps i de l’espai. De l’espai, per connectar amb un estudiant de Guatemala, i del temps perquè quan aquí és de dia, a Guatemala deu ser de nit. Havíem de connectar mitjançant una xarxa. No havíem de donar lliçons a distància per televisió, que era més del mateix. Havíem de fer sistemes per consultar i solucionar problemes de l’estudiant en qualsevol moment. S’havien de produir materials didàctics pensats per al nou sistema, interactius. La gestió també havia de ser diferent. L’estructura organitzativa havia de ser diferent. Aquí no hi ha aules, sinó una xarxa virtual. No es tractava de transformar una estructura existent.

Tinc entès que van rebre pressions perquè utilitzessin el telèfon i altres mitjans convencionals. Sí, i el televisor. M’hi vaig oposar

>>

blico y popular aún no existía! ¡La www no existía! A los ordenadores había que ponerles un programa especial para que se pudieran conectar entre sí.

¿Qué era lo primero que hacía falta para poner en marcha la nueva universidad? Primero, situarte en el mundo en el que estás. Segundo, imaginar hacia dónde va este mundo. Tercero, crear una estructura flexible que se pudiera adaptar a una sociedad cambiante. Siempre digo que estamos en un mundo que cambia muy rápido. Y en aquel momento la sociedad iba hacia las nuevas tecnologías, ¡que hoy ya no lo son tanto!

Pero aunque se sepa, cuesta bastante asumir los cambios.

¿Cómo tenía que ser la universidad a distancia catalana? El término *distancia* tiene una connotación negativa. La distancia separa. Jamás se nos ocurrió que la llamáramos “universidad a distancia”. La bautizamos como “universidad abierta”. Nuestro lema inicial era la universidad sin distancias. Con las nuevas tecnologías podíamos acercar el profesor al estudiante, romper las barreras del tiempo y del espacio. Del espacio, para conectar con un estudiante de Guatemala, y del tiempo, porque cuando aquí es de día, en

Guatemala debe de ser de noche. Teníamos que romper las barreras que separan a la gente.

Y lo primero que necesitaban era tener una sede, unos profesores, una estructura de funcionamiento... Lo primero fue crear el concepto de campus virtual. Esto implicaba pensar que todos los estudiantes debían tener ordenador, a pesar de que aún fueran caros, que hubiera pocos y que se tuvieran que conectar mediante una red. No teníamos que dar clase a distancia por televisión, que era más de lo mismo. Teníamos que hacer sistemas para consultar y solucionar problemas

>>

new technologies, which today are not that new! But, although that is known, it’s quite difficult to accept these changes.

How did the Catalan distance learning university have to be? The word ‘distance’ has a negative connotation. Distance separates. It never even occurred to us to call it a ‘distance university’. We baptized it ‘open university’. Our first motto was the university without distances. With new technology we could bring lecturers and students together, breaking down barriers of time and space. Of space, it’s about connecting with a student in Guatemala, and of time, because when it’s

daytime here it’s still night in Guatemala. We had to break down the barriers which separate people.

And the first thing needed was a headquarters, some lecturers, a working structure... The first thing was to create the concept of a virtual campus. This meant thinking that all students had to have a computer, despite the fact they were still expensive, that there weren’t many and that they had to connect through a network. It was not about distance teaching by television, which was more of the same thing. We had to find systems for consulting and solving student problems at

any time. Teaching materials thought out for the new system, interactive ones, had to be produced. Management also had to be different. The organizational structure had to be different. There are no classrooms here, but a virtual network. It was not a question of changing an existing structure.

I understand you were under pressure to use telephones and other conventional media. Yes, and television. I was dead against it. In an open university you have to break away from the concept of time, because you don’t know when the student is going to study. They had to be complementary tools.

>>

<<

radicalment. En una universitat oberta has de trencar amb el concepte temps, perquè tu no saps quan l'estudiant estudia. Havien de ser eines complementàries.

El primer, doncs, era crear un sistema? Hi va haver quatre elements inicials. El campus virtual, que és l'reina de comunicació. Així es creava l'asincronia, la no coincidència al mateix lloc i al mateix moment. Això era clau. Segon: l'estudiant és el centre de la universitat, no el professor. Quin és l'objectiu, que l'estudiant aprengui o que el professor ensenyï? Alguns professors tradicionals pensen que amb el nostre sistema ells no tenen

importància. I tant que en tenen! És molt difícil motivar l'estudiant, que aprengui, il·lusionar-lo. Tercer: calia disposar d'un material didàctic de qualitat elevadíssima i que es pogués adaptar, perquè els temps canvién, però amb la condició que aquest material fos propietat de la universitat. Es va crear una primera guia per orientar sobre com havien de ser aquests materials, ergònòmics, amb notes i exemples.

Amb quin criteri es triaven els professors? Tothom servia per fer classes a la UOC? És que a la UOC no es fan classes. Es va crear la figura de dos tipus de professors: els tu-

tors, que es preocupen del dia a dia i del seguiment dels estudiants, i els consultors, que són experts en l'assignatura. I el professorat propi *full time*, que són contractats laborals i que tenen la missió de coordinar, gestionar el sistema pedagògic, coordinar els professors i fer recerca. Els professors no cobraren d'una manera uniforme, perquè, si cobren igual, és desestimulant. Durant una època em van criticar perquè tractava els estudiants com a clients. I jo preguntava: "Que potser a la universitat no es pot atendre bé l'estudiant?". Al final em van donar la raó. I també ens vam inventar les trobades

>>

del estudiante en todo momento. Había que producir materiales didácticos pensados para el nuevo sistema, interactivos. La gestión también tenía que ser diferente. La estructura organizativa tenía que ser diferente. Aquí no hay aulas, sino una red virtual. No se trataba de transformar una estructura existente.

Tengo entendido que recibieron presiones para que utilizaran el teléfono y otros medios convencionales. Sí, y el televisor. Me opuse radicalmente. En una universidad abierta hay que romper con el concepto tiempo, porque nunca se sabe cuándo estu-

dia el estudiante. Tenían que ser herramientas complementarias.

Lo primero, pues, ¿era crear un sistema? Hubo cuatro elementos iniciales. El campus virtual, que es la herramienta de comunicación. Así se creaba la asincronía, la no coincidencia de tiempo y lugar. Eso era clave. Segundo: el estudiante es el centro de la universidad, no el profesor. ¿Cuál es el objetivo, que el estudiante aprenda o que el profesor enseñe? Algunos profesores tradicionales creen que con nuestro sistema ellos no tienen importancia. ¡Claro que la tienen! Es muy difícil motivar al estudiante.

¿Con qué criterio se elegía a los profesores? ¿Cualquier persona servía para dar clases en la UOC? Es que en la UOC no se dan clases. Se creó la figura de dos tipos de profesores: los tutores, que se preocupan del día a

be adapted, because times change, but under the condition that this material would be university property. A first guide was drawn up to orientate on how these ergonomic materials should be, with comments and examples.

What were the criteria for selecting the teaching staff? Could anyone hold a class at the UOC? The thing is you don't hold classes at the UOC. Two kinds of teachers were created: counsellors, who take care of students' daily needs and follow-up, and tutors who are experts in a subject. And the actual full time faculty, who are employed and have the task of coordinating, managing

the teaching system, coordinating the lecturers and doing research. Lecturers would not have a standard salary, because if they were all paid the same they wouldn't be motivated. For a while I was criticized for treating students like clients. So I asked: "Are we saying that at university students cannot be treated well?" In the end I was proved right. In addition we invented sessions in real time, twice-weekly meetings during the semester, which were voluntary. We met face to face, with tutors and advisors, there were talks... In short it was all thought out so the student should feel well treated. What was

presenciales, unas reuniones que se feien dos cops al semestre, voluntàries. Ens vèiem les cares, amb els tutores i consultors, hi havia conferències... Tot plegat estava pensat perquè l'estudiant se sentís ben tractat. El que era bàsic era canviar la mentalitat dels professors. Havíem de fer que l'altre aprengués, no ensenyar.

I ho entenien? Alguns havien de canviar de xip i de vegades els costava. Et deien que sempre ho havien fet d'una determinada manera i nosaltres els diem: "Aquí es fa different. Si sempre s'ha fet així, en un món que canvia s'ha de fer d'una altra manera a menys que es demostri que s'ha de continuar. Però no a priori".

I totes aquestes decisions es van prendre d'entrada, abans que existís la UOC? Amb una colla d'il·luminats vam pensar com havia de ser. Vaig buscar persones imaginatives per pensar com hauria de ser la nova universitat. L'equip inicial eren [a més de Ferraté] Ramon Pla, que era director general d'Universitats [més tard seria vicerrector de la UOC]; dos

>>

lo de otra manera a no ser que se demuestre que hay que continuar. Pero no a priori".

¿Y todas esas decisiones se tomaron de entrada, antes de que existiera la UOC? Con un grupo de iluminados pensamos cómo tenía que ser. Busqué personas imaginativas para pensar cómo debería ser la nueva universidad. El equipo inicial eran [además de Ferraté] Ramon Pla, que era director general de Universidades [más tarde sería vicerrector de la UOC]; dos vicerrectores fundadores de la UOC, Claudi Alsina y Francesc Pedró, y el gerente, Xavier Aragay. Después se incorporó un informático, Francesc Noguera, que

>>

night, in my office or at home. No one in my team knew about it; they were coordinated by Josep Maria Oliveras, my right-hand man. We discussed what the new university should be like, what its academic model should be, its management...

Did you have anything to refer to? No. The UOC was the first virtual campus in the world. It's hard to believe no one in the United States did it before us, creating one with this global outlook, but that's how it was. It was over ten years since any distant learning university had been created in the world!

>>

INSTITUT INTERNACIONAL DE POSTGRAU

Programes màster i diplomes de postgrau modulars i flexibles que responen a les demandes de coneixement de les noves professions emergents.

Mobilitat, professionalització i transversalitat són eixos clau en aquest projecte educatiu de la UOC.

<http://iip.uoc.edu>

“La UOC va ser l'etapa més creativa de la meva vida”

“La UOC fue la etapa más creativa de mi vida”

“The UOC has been the most creative period of my life”

≤≤

vicerrectors fundadors de la UOC, Claudi Alsina i Francesc Pedró, i el gerent, Xavier Aragay. Després s'hi va incorporar un informàtic, Francesc Noguera, que avui és director adjunt al vicerectorat de Tecnologia de la UOC. Les primeres reunions, a principis de 1994, eren secretes, al vespre i de nit, al meu despatx o a casa meva. Ningú del meu equip ho sabia; les coordinava el meu cap de gabinet, Josep Maria Oliveras. Parlàvem de com havia de ser la nova universitat, quin havia de ser el model acadèmic, de gestió...

Tenien algun referent? No. La UOC va ser el primer campus virtual del món. Costa

≥≥

ahora es director adjunto al vicerrectorado de Tecnología de la UOC. Las primeras reuniones, a principios de 1994, eran secretas, a última hora de la tarde o de noche, en mi despacho o en mi casa. Nadie de mi equipo lo sabía; los coordinaba mi jefe de gabinete, Josep Maria Oliveras. Hablábamos de cómo debía ser la nueva universidad, de cuál debía ser el modelo académico, de gestión...

¿Tenían algún referente? No. La UOC fue el primer campus virtual del mundo. Cuesta entender que en Estados Unidos nadie se nos hubiera adelantado y hubiera creado uno con esta visualización global, pero fue

≤≤

Did you feel you had a great opportunity to do something different? Yes, we felt we were doing something which was going the same way as the changing times. One felt the world had to be interconnected, that the networks would be an important base for culture and organizations. We were aware of this. So that was why we wanted to create a virtual campus which would reproduce everything you could find in a real campus, assembly hall, classrooms, a secretary office, the canteen...

Exciting times... I should say! We had to do a computer test on a table, trying to con-

d'entendre que als Estats Units ningú se'n hagués avançat i n'hagués creat un amb aquesta visualització global, però va ser així. Feia més de deu anys que no es creava cap universitat a distància al món!

Tenien la impressió que estaven davant d'una gran oportunitat de fer una cosa diferent? Sí, teníem la impressió que feiem una cosa que anava en la direcció dels canvis del temps. S'intuïa que el món havia d'estar interconnectat, que les xarxes serien una base important de la cultura i de les organitzacions. N'érem consients. Per tant, volíem fer un campus virtual que reproduís tot el

que trobes en un campus real, la sala d'actes, l'aula, la secretaria, el bar...

Uns moments excitants... I tant! Vam haver de fer una prova d'ordinadors en una taula, provant de connectar-los entre ells, perquè encara no existia internet ni la XDSI. Per cobrar la connexió telefònica als estudiants, Telefònica els enviava la factura a casa després que nosaltres haguéssim fet una interfície pròpia per calcular quants minuts s'havia connectat cadascun d'ells. Telefònica encaixa no ho tenia previst, així que a la UOC vam ser, en certa manera, els precursores de l'ADSL. Vaig dir al president de Telefònica

≥≥

Unos momentos excitantes... ¡Y tanto! Tuvimos que hacer una prueba de ordenadores en una mesa, intentando conectarlos entre sí, porque aún no existía internet ni la XDSI. Para cobrar la conexión telefónica a los estudiantes, Telefónica les enviaba la factura a casa después de que nosotros hubiéramos hecho una interfaz propia para calcular cuántos minutos se había conectado cada uno de ellos. Telefónica aún no lo tenía previsto, de modo que en la UOC fuimos, en cierta manera, los precursores del ADSL. Dije al presidente de Telefónica que un estudiante de Gerona no tenía por qué pagar

≥≥

rate, the flat rate. All that was very creative, we had a lot of fun. We would overcome one difficulty after another. Afterwards, the following year, everything changed a great deal because by then the www had appeared. **Was it difficult to make society understand what the UOC was?** The first thing was to sell the project and the legal formula that we had agreed to all the parliamentary powers, because there had been some fears. In the end, the law to create the university was passed unanimously. The UOC started life as a private foundation. At that time the Catalan government could not find a private

≥≥

“Vam crear una universitat diferent, adaptada a un temps que canvia”

“Creamos una universidad distinta, adaptada a un tiempo cambiante”

“We created a different university, adapted to the changing times”

«

ca que un estudiant de Girona no tenia per què pagar més que un de Barcelona i que el concepte de conferència havia de desaparèixer. Va costar, però el vam convèncer perquè creés la tarifa única, la tarifa plana. Tot allò era molt creatiu, ens divertíem. Era anar superant una dificultat darrere l'altra. Després, l'any següent, ja va canviar molt perquè havia sorgit la www.

Va ser difícil fer entendre a la societat què

«

más que uno de Barcelona y que el concepto de conferencia tenía que desaparecer. Costó, pero le convencimos de que crease la tarifa única, la tarifa plana. Aquello era muy creativo, nos divertíamos. Se trataba de ir superando una dificultad tras otra. Después, al año siguiente, todo cambió mucho porque había surgido la www.

¿Fue difícil hacer entender a la sociedad lo que era la Universidad? Lo primero era convencer del proyecto y la fórmula jurídica que habíamos acordado a todas las fuerzas parlamentarias, porque había ciertos temores. Al final, la ley de creación de la Universidad

era la Universitat? El primer era vendre el projecte i la fórmula jurídica que havíem acordat a totes les forces parlamentàries, perquè hi havia algunes pors. Al final, la llei de creació de la Universitat es va aprovar per unanimitat. La UOC va néixer com una fundació privada. En aquell moment, el govern no podia ser fundador d'una fundació privada, però sí formar-ne part. Així que immediatament després que es constituís la fundació, va entrar-hi el govern i es va convertir en soci majoritari. Problema solventat. La UOC no ha estat mai una universitat privada. És una iniciativa del govern amb un

funcionament jurídic basat en el dret privat i amb majoria del govern. [La Generalitat va deixar de tenir majoria al Patronat el desembre del 2009.]

Quins ensenyaments volien fer d'entrada? Vam començar amb Psicopedagogia i Ciències Empresarials, que tenien molta demanda. No vam començar amb carreres tecnològiques perquè primer s'havia de demostrar que es podien fer en xarxa. I altres carreres amb molta demanda les vam desestimar perquè tenien poca sortida. No tenia gaire sentit formar periodistes si al mercat no li'n calien més...

se aprobó por unanimidad. La UOC nació como fundación privada. En aquel momento, el gobierno catalán no podía ser fundador de una fundación privada, pero sí formar parte de ella. Así que inmediatamente después de que se constituyera la fundación, entró el gobierno catalán y se convirtió en socio mayoritario. Problema solucionado. La UOC no ha sido nunca una universidad privada. Es una iniciativa del gobierno de Cataluña con un funcionamiento jurídico basado en el derecho privado y con mayoría del gobierno. [La Generalitat dejó de tener mayoría en el Patronato en diciembre de 2009].

courses because we first had to show that it could be done via the network. And other courses which were very popular we rejected because they had little future. It made no sense to train more journalists if the market had no room for more...

Once the university was created, you had to make it known. Our slogan was “The university you take home” or “The university that's open night and day”. I made a pilgrimage throughout Catalonia explaining to mayors and everyone what the UOC was. It was a frenetic exercise, but the press received it very well.

Do you remember what the first year was like? We began with a pilot course of two hundred students, a hundred in Business Studies and a hundred in Psychopedagogy. The trick was to treat these first students very well indeed, so they would turn into campaigners for us. I set the objective that a very high percentage should be taken on. They received special attention, like family.

What has the UOC meant to you? We were lucky to be given this project at the right time and with the freedom to do it differently. These kinds of coincidence don't often

vaig marcar l'objectiu que se'n poguéu contractar un tant per cent molt elevat. Van rebre una atenció quasi personal, de família.

Què ha significat per a vostè la UOC? Vam tenir la sort que se'n encarregués el projecte en el moment adequat i amb llibertat per fer-ho diferent. Són unes coincidències que no es donen gaire sovint. Realment, va ser l'etapa més creativa de la meva vida.

Va ser-ne l'alma mater i rector durant deu anys. Com li agradaria que es recordés el seu pas per la Universitat? Com el d'una persona que va ser capaç de crear una universitat diferent, adaptada a un temps que canvia. ■

Un cop creada la universitat, calia donar-la a conèixer. El nostre eslògan era “La universitat que t'emportes a casa” o “La universitat oberta nit i dia”. Vaig fer un pelegrinatge per totes les comarques de Catalunya explicant a alcaldes i a tota la societat civil catalana què era la UOC. Era una activitat frenètica, però la premsa ho va acollir molt bé.

Recorda com va ser el primer curs? Vam començar amb un curs pilot de dos-cents estudiants, cent d'Empresarials i cent de Psicopedagogia. El gran secret era tractar aquells primers estudiants molt i molt bé, perquè es convertissin en els nostres prescriptors. Em

grinación por todas las comarcas de Cataluña explicando a alcaldes y a toda la sociedad civil catalana qué era la UOC. Era una actividad frenética, pero la prensa lo acogió muy bien.

¿Recuerda cómo fue el primer curso? Empezamos con un curso piloto de doscientos estudiantes, cien de Empresariales y cien de Psicopedagogía. El gran secreto era tratar a aquellos primeros estudiantes muy, muy bien, para que se convirtieran en nuestros prescriptores. Me marqué el objetivo de que pudieran conseguir contratos en un tanto por ciento muy elevado. Recibieron una atención casi personal, de familia.

¿Qué ha significado para usted la UOC? Tuvimos la suerte de que nos encargaran el proyecto en el momento adecuado y con libertad para hacerlo de otra manera. Son unas coincidencias que no se dan muy a menudo. Realmente, fue la etapa más creativa de mi vida.

Fue el alma máter y el rector durante diez años. ¿Cómo le gustaría que se recordase su paso por la Universidad? Como el de una persona que fue capaz de crear una universidad diferente, adaptada a un tiempo cambiante. ■

Universitat Oberta de Catalunya
www.uoc.edu

P2PU Learning for everyone, by everyone, about almost anything
p2pu.org

Oral-History: Gabriel Ferraté
tinyurl.com/384vba